

**Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi
Intézményfenntartó Társulás**

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója

Nádudvar

2015.

Tartalom

- 1. Jogszabályi háttér, szervezeti, társadalmi, gazdasági változások**
- 2. Demográfiai helyzet**
- 3. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete a szolgáltatások biztosításáról**
 - 3.1.** A Társulás szociális szolgáltatási struktúrája
 - 3.2.** Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete
 - 3.3.** Az egyes szociális szolgáltatások iránti igények alakulása
 - 3.4.** A hiányzó szociális szolgáltatások biztosításának lehetősége
- 4. A szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai**
 - 4.1.** A Társulás létrejötte óta (2013-2015. évben) végrehajtott fejlesztések, változások
 - 4.2.** A szociális szolgáltatások működtetési, fejlesztési feladatai,
 - 4.3.** A szociális szolgáltatások finanszírozása
- 5. Összegzés**

1. Jogszabályi háttér

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Szociális törvény) 92.§ (3) bekezdése rögzíti az Önkormányzat kötelezettségét a szociális szolgáltatástervezési koncepció készítésére, illetve felülvizsgálatára az alábbiak szerint „A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen... élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatás tervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja”.

A Szociális törvény szerint a koncepció tartalmazza különösen

- lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait,
- az egyes ellátotti csoportok (idősek, munkanélküliek, hátrányos helyzetűek, stb) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Jogi környezet változásai

A szociális törvény személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat szabályozó fejezete több alkalommal módosult. Változtak az ellátási formák az elnevezésük, tartalmuk, igénybevételek feltételrendszere, továbbá módosult a személyes gondoskodás megszervezésére kötelezettek köre is.

Változtak továbbá a finanszírozási rendszerrel összefüggésben a dokumentációk, a napi jelentések NRSZH. rendszerbe történő rögzítése. 2013. és 2015. évben újabb változások történtek. Sor került az önkormányzati törvény keretében az állami és önkormányzati feladatok újra szabályozására, a szociális ellátások területén az ellátási kötelezettség és a szabályozórendszer változására, valamint a finanszírozási rendszer átalakítására is. Mindezek a változások jelentős mértékben befolyásolják a szociális ellátórendszer egészét. A változásokból következő ellátási struktúrát, valamint az ehhez kapcsolódóan a feladatokat a koncepcióban részletesen bemutatjuk, illetve elemezzük.

Szervezeti változások

2006. évtől Nádudvar Város Önkormányzata a szociális és gyermekjóléti szolgálata szakmai feladatának társulási formában való ellátásról döntött Tetétlen és Bihardancsháza települések Önkormányzataival közösen. A Társulás és a társulás által fenntartott intézmény gazdasági feladatait a Nádudvari Polgármesteri Hivatal látja el.

A Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás 2013. július 1-től önálló jogi személyiségű társulásként működik tovább. A Szociális Szolgáltató Központ elnevezésű intézménye vonatkozásában a fenntartói jogokat a Társulási Tanács

gyakorolja. A közös fenntartású intézmény ellátási területe, valamennyi szociális alap szolgáltatás tekintetében kiterjed Nádudvar város és Tetétlen, valamint Bihardancsháza Községek közigazgatási területére is.

A szociális törvény rendelkezései alapján 2011.-ig a szociális feladatok címzettjei a települési önkormányzatok és a megyei önkormányzatok voltak, ezután a szakellátás állami feladat lett.

Társadalmi, gazdasági változások

A szociális ellátórendszer számára továbbra is kihívást jelent a lakónépesség idősödése, a családok jövedelmének csökkenése, a munkanélküliség, és a lakhatás bizonytalanságának veszélye. A pénzbeli és természetbeni ellátások iránti növekvő igények mellett a szociális szolgáltatások további erősítése is szükséges, hiszen jól ismert tény, hogy számos pénzben nyújtott ellátás hasznosulásának hatékonyságát jelentősen növeli, ha társul hozzá megfelelő segítséget nyújtó személyes szolgáltatás. További tapasztalati tény, hogy a családok anyagi jellegű nehézségei sajnálatos módon pszichés jellegű problémákat is generálnak. A felgyorsult életvitel, a problémákkal terhelt környezeti hatások okozta pszichés terhelés a speciálisabb igényt kielégítő pszichiátriai, házi segítségnyújtás illetve nappali és bentlakásos ellátások iránti igények növekedésével járnak együtt.

2. Demográfiai helyzet

Magyarország települései lakosságának koréves népesség-nyilvántartási adatai szerint Nádudvar város állandó népességének száma csökkenő tendenciát mutat, ezen belül az időskorúak száma növekszik, a kiskorú népesség aránya csökken, így a lakónépesség elöregedése figyelhető meg.

A lakónépesség alakulását táblázatba foglaltuk, melyből megállapítható, hogy Nádudvar állandó népessége csökkent és 2012 és 2014 között a csökkenés mértéke összesen 143 fő, amely éves átlagban 71 főt jelent.

Ugyanakkor a lakosságon belül a 60 éven felüliek számának növekedése, míg a 0-17 éves korosztály számának a csökkenése figyelhető meg.

NÁDUDVAR

Év	állandó népesség	kiskorúak száma	kiskorúak aránya %
2012	9.203 fő	1.960 fő	21,30
2013	9.119 fő	1.848 fő	20,27
2014	9.060 fő	1.803 fő	19,90

Tetétlen állandó népességének alakulását 2012 és 2014 között az alábbi ábra tartalmazza: A lakosság száma minimális emelkedést a kiskorúak száma minimális csökkenést mutat.

TETÉTLLEN

Év	állandó népesség	kiskorúak száma	kiskorúak aránya %
2012	1.384 fő	307 fő	22,18
2013	1.384 fő	289 fő	20,88
2014	1.389 fő	288 fő	20,73

Bihardancsháza állandó népességének alakulása 2012 és 2014 között a következő képen alakul:

A lakosság szám minimális emelkedést, a kiskorúak száma pedig tendálást mutat.

BIHARDANCSHÁZA

Év	állandó népesség	kiskorúak száma	kiskorúak aránya %
2012	193 fő	27 fő	13,99
2013	196 fő	28 fő	14,29
2014	199 fő	27 fő	13,57

Nádudvar Város időskorú lakosságának alakulása 2012 – 2014. években
Mind az 55 -59 év között, mind pedig a 60 év felettek száma növekszik.

NÁDUDVAR

Év	55-59 éves népesség száma és aránya	időskorúak 60 éven felüliek száma (fő)	időskorúak aránya %
2012	658 fő 7,15 %	1.972	21,43
2013	660 fő 7,24 %	1.985	21,77
2014	664 fő 7,33 %	2.018	22,27

Tetétlen község időskorú lakosságának alakulása 2012 - 2014. években
Minimális csökkenés tapasztalható az idősödő és az időskorúak számánál.

TETÉTLLEN

Év	55-59 éves népesség száma és aránya	időskorúak 60 éven felüliek száma (fő)	időskorúak aránya %
2012	95 fő 6,86 %	303	21,89
2013	106 fő 7,66 %	300	21,68
2014	106 fő 7,63 %	300	21,60

Bihardancsháza község időskorú lakosságának alakulása 2012 – 2014. években:
Az 55 – 59 év közöttiek száma növekszik, az időskorú lakosság pedig egyre fogy.

BIHARDANCSHÁZA

Év	55-59 éves népesség száma és aránya	időskorúak 60 éven felüliek száma (fő)	időskorúak aránya %
2012	4 fő 2,07 %	74	37,76
2013	2 fő 1,04 %	72	36,73
2014	6 fő 3,02 %	70	35,18

Az idősödő (55. -59. éves) lakosság életkori megoszlását szemlélve a jelenlegi helyzet bemutatásán túl alkalmas arra, hogy a jövőbeni állapotokra vonatkozóan is következtetéseket

vonjunk le. A táblázat adatai alapján jól látható, hogy az 55-59 éves korosztályba tartozók száma Tetétlent kivéve emelkedik, ami azt jelenti, hogy a következő években, - e korosztályba tartozók öregedésével - jelentősen nő azok száma, akik jellemzően az idősek részére nyújtott ellátások *(étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, idősek otthona)* iránti igénytel jelentkehetnek.

A népesség nemek szerinti arányát áttekintve – bár ezt külön táblázatban nem mutattuk ki - megállapítható, hogy a 45.- 49. éves korosztálytól kezdődően folyamatosan csökken a férfiak aránya, ami azt is jelenti, hogy e korosztálytól kezdődően megnő az egyedül élő nők száma, akik társukra már nem számíthatnak a napi életvitelük során, tehát vélelmezhetően nagyobb mértékben szorulnak rá a szociális ellátórendszer szolgáltatásaira.

Összességében elmondható, hogy szoros összefüggés mutatható ki a demográfiai változások és a szociális szolgáltatási igények alakulása között. Az idősödő lakónépesség saját környezetében történő segítése mind nagyobb terhet ró az alapellátást biztosító szolgáltatókra, illetve az ezeket kötelezően működtető fenntartókra. A magasabb életkort megérők egészségi állapotában bekövetkező kedvezőtlen változások pedig az ápoló, gondozó otthonok iránti ellátási igényeket növelik.

3. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete a szolgáltatások biztosításáról

3.1. A Társulás szociális szolgáltatási struktúrája

A szociális szolgáltatások szervezeti keretei is változtak 2013. évben. A Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás keretében működő közös fenntartású intézményegységek integrációjával egy továbbra is közös fenntartású integrált intézmény működik a Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltató Központja. (Nádudvar székhely településnek van az egyes feladat ellátásokra működési engedélye, és az ellátási körzetébe tartoznak a Tetétleni és a Bihardancsházai telephelyek, illetve területi irodák), amelyek vonatkozásában a fenntartói jogokat Nádudvar Város Önkormányzata, mint gesztor önkormányzat gyakorolta. 2013. július 1. napjától a Társulás önálló jogi személyiségű társulásként működik tovább, a fenntartói jogokat az intézmény vonatkozásában a Társulási Tanács gyakorolja.

A szociális szolgáltatások nyújtása nagyrészt a feladat ellátás vonatkozásában a többszörösen integrált Szociális Szolgáltató Központ intézményi keretében történik, illetve egyes kötelező és önként vállalt feladatok ellátásában is részt vesz az intézmény.

Szakellátás keretében a települések lakosságának ez irányú igénye kielégítésében ezen kívül részt vesz még az átmeneti otthont működtető a Tetétleni önkormányzat, illetve a Nádudvari lakosságot érintően a Nádudvari Református egyház által működtetett Idősek Otthona, és Támogató Szolgálat, illetve közösségi ellátást is biztosító Intézményegysége.

3.2. Az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete

A társult Önkormányzatok által 2014-ben biztosított szociális szolgáltatások

A Szociális törvény 86. §. (1) - (2) bekezdése értelmében a települési Önkormányzat köteles biztosítani az étkeztetést és a házi segítségnyújtást, valamint lélekszámtól függően, ahol 2000 főnél több állandó lakos él családsegítést, továbbá ahol 3000 főnél több lakos él nappali ellátást megszervezni és fenntartani.

A következő táblázatban a Társult Önkormányzatok számára kötelező és önként vállalt feladatok körét, kapacitását, és az ellátást nyújtó intézményünket, vagyis a Szociális Szolgáltató Központban végzett feladat ellátást mutatjuk be.

KÖTELEZŐEN ÉS ÖNKÉNT ELLÁTANDÓ ALAP SZOLGÁLTATÁSOK		
SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK	KAPACITÁSOK ELLÁTOTTAK ADATAI	ELLÁTÁST NYÚJTÓK
SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK		
● étkeztetés	230 fő/nap	SzSzk. Nádudvari székhely (kötelező)
● étkeztetés	50 fő/nap	SzSzk. Tetétleni telephely (kötelező)
● étkeztetés	20 fő/nap	SzSzk. Bdancsházai telephely (kötelező)
● házi segítségnyújtás	130 ellátott	SzSzk. Nádudvari székhely (kötelező)
● házi segítségnyújtás	45 ellátott	SzSzk. Tetétleni telephely (kötelező)
● házi segítségnyújtás	40 ellátott	SzSzk. Bdancsházai telephely (kötelező)
● családsegítés	9.060 fő/év	SzSzk. Nádudvari székhely (kötelező)
● családsegítés	1.389 fő/év	SzSzk. Tetétleni telephely (önként vállalt)
● családsegítés	199 fő/év	SzSzk. Bdancsházai telephely (önként vállalt)
● idősek nappali ellátása	80 férőhely	SzSzk. Nádudvari székhely (kötelező)
● idősek nappali ellátása	20 férőhely	SzSzk. Bdancsházai telephely (önként v.)
● időskorúak nappali ellátása	80 férőhely	SzSzk. Tetétleni telephely (önként vállalt)

3.3. Az egyes szociális szolgáltatások iránti igények alakulása

Alapellátások

Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Az étkeztetés, mint kötelező önkormányzati feladat Nádudvaron a Szociális Szolgáltató Központ főzőkonyháján biztosítva van. Tetéltelenen az Önkormányzat által fenntartott Óvodából, Bihardancsházán pedig az intézmény konyhájának bérlőjétől vásárolják az ebédet.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően munkanapokon, illetve igény szerint munkaszüneti és ünnepnapokon az egyszeri meleg étel, Nádudvaron orvosi igazolás alapján, illetve rászorultság esetén napi háromszori étkezés biztosításával történik.

Az étkeztetés helyben fogyasztással, az étel elvitelével és a lakásra szállítással is biztosított.

Étkeztetésre várakozót a településeken nem tartanak nyilván, az intézmény székhelyén és telephelyein minden felmerülő igényt ki tudnak elégíteni.

Az étkeztetési szolgáltatásban részesülők 2014. évben a kor és nem szerinti megoszlását a következő táblázat mutatja a társulásban résztvevő településeken:

2014. év	<i>A szolgáltatásban részesülők kor és nem szerinti megoszlása</i>					
	<i>Nádudvar</i>		<i>Tetétlen</i>		<i>Bihardancsháza</i>	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
18-39	0	3	0	0	0	0
40-59	12	13	1	0	0	0
60-64	15	14	2	1	3	0
65-69	11	22	3	7	3	0
70-74	19	21	1	6	0	3
75-79	10	21	2	4	0	1
80-89	20	33	8	9	0	3
90 év felett	4	6	0	1	0	1
összesen	91	133	17	28	6	8
<i>együtt</i>	<i>224</i>		<i>45</i>		<i>14</i>	

Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a rászoruló személy részére saját lakókörnyezetében történik az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges segítségnyújtás, melyek között szerepel az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzése, az önálló életvitel megtartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek megtartásában való közreműködés, valamint a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtás.

A házi segítségnyújtás kötelező önkormányzati feladat, igénybevételének 2008. évtől feltétele a gondozási szükséglet vizsgálata. Az ellátást a Szociális Szolgáltató Központ biztosítja.

Az ellátást igénybevevők száma 2014. évben a működési engedélyben rögzített létszám szerint alakult, kor és nem szerinti megoszlása a társulás ellátási területén a következő:

2014. év	<i>A szolgáltatásban részesülők kor és nem szerinti megoszlása</i>					
	<i>Nádudvar</i>		<i>Tetétlen</i>		<i>Bihardancsháza</i>	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
40-59	3	5	0	0	0	1
60-64	5	5	1	1	3	1
65-69	8	9	3	6	1	10
70-74	5	15	4	6	2	6
75-79	4	17	3	4	2	2
80-89	18	22	5	10	1	7
90 év felett	2	8	0	1	1	1
összesen	45	81	16	28	10	28
<i>együtt</i>	<i>126</i>		<i>44</i>		<i>38</i>	

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű, vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére, az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása, biztonságérzet növelése céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás önként vállalt feladat, amelyet ellátási szerződés alapján Nádudvaron a Szociális Szolgáltató Központ látja el a Püspökladányi Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központtal kötött ellátási szerződés alapján. Az ügyeletben havi váltással a Nádudvari székhely intézmény házi gondozói működnek közre. Jelenleg 11 db. készülék van kihelyezve Nádudvarra. A riasztások száma minimális évente.

Időskorúak nappali ellátása

Az ellátást a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk, vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek vehetik igénybe. Az ellátás célja: a nyugdíjas személyek életkörülményei javítása, egészségi állapotuk megőrzése, lehetőségekhez mérten javítása, harmonikus életvitelük megteremtése, közösségi szintér biztosítása.

Az ellátást a Mikrotérség területén a Szociális Szolgáltató Központ székhelyén és telephelyein működő nappali ellátás keretében lehet igénybe venni. A szolgáltatás Nádudvaron kötelező, míg Tetétlenen és Bihardancsházán pedig önként vállalt feladata az önkormányzatoknak.

Idősek nappali ellátása működik: Nádudvaron (80 férőhely), *Tetétlenen* (80 férőhely), *Bihardancsházán* (20 férőhely) biztosításával.

A szolgáltatást igénybevevők száma és megoszlása 2014. évben a következők szerint alakult::

Ellátottak életkor szerinti megoszlása

2014.	<i>A szolgáltatásban részesülők kor és nem szerinti megoszlása</i>					
	<i>Nádudvar</i>		<i>Tetétlen</i>		<i>Bihardancsháza</i>	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
18-39	0	0	0	0	0	1
40-59	5	8	1	1	2	0
60-64	3	9	1	12	1	0
65-69	4	9	6	15	5	3
70-74	8	12	3	16	2	3
75-79	6	10	7	8	1	0
80-89	13	9	5	5	0	0
90 év felett	0	3	0	0	0	0
összesen	29	51	23	57	11	7
együtt	80		80		18	

Az igénybevétel hullámzó tendenciát mutat az ellátottak életkori sajátossága miatt (idős kor, betegségek, magasabb halálozási arány). Időnként sokan kerülnek ki közel egyidejűleg a rendszerből, máskor pedig hosszabb időn keresztül nincs érdemi mozgás az ellátotti körben.

A Társulás székhelyén és a telephelyeken a nappali ellátás csaknem 100 %-os kihasználtsággal működik.

Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A családsegítés tevékenységének a szükséges mértékig ki kell terjedni az igénybevevő környezetére, különösen családjának tagjaira.

A családsegítés jelenleg csak Nádudvaron kötelező feladat, míg Tetétlenen és Bihardancsházán önként vállalt Önkormányzati feladat, amelyet a Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltató Központja lát el.

Mivel a feladat ellátásának tartalma és személyi feltételei 2016. január 1.-től jelentősen megváltozik, ezért számadatokban információként csak 2014. évet mutatjuk be.

Az ellátást igénybevevők száma 2014. évben a három településen az alábbiak szerint alakult:

A családsegítő szolgáltatást 2014. évben igénybe vevők száma nem és korcsoport szerint

Életkor	Nádudvar		Tetétlen		Bihardancsháza		Összesen	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
7-13	0	0	33	22	0	0	33	22
14-17	0	0	3	2	0	0	3	2
18-34	7	49	8	31	1	0	16	80
35-49	15	37	16	31	6	4	37	72
50-61	38	70	20	20	3	6	61	96
62 –x	16	62	0	47	1	3	17	112
Összesen	76	218	80	153	11	13	167	384

A táblázatból is megállapítható, hogy a szolgálatot Nádudvaron zömmel a nők veszik igénybe elsősorban az idősebb korosztály, vagy nyugdíjazás, vagy segélyezési ügyekben a szükséges nyomtatványok kitöltése iránt. 2006. évtől volt egy nagyobb mértékű igénybevétel, melynek oka az aktívkorú nem foglalkoztatottak kötelező együttműködése a családsegítő szolgálattal, ugyanis az ellátás folyósításának feltétele volt, de ez már megszűnt, mivel a feladat átkerült a kormányhivatalokhoz. A 2011. és 2012. években a segítségért fordulóknak száma ismét növekedett a kötelező, illetve önkéntes együttműködés folytán.

Majd a szociális törvény módosulásából eredő Kormányhivatalokhoz átkerülő hatásköri változások révén, ismételten egy jelentős csökkenés következett be 2015. március 1.-től.

A 2016. évtől összevonásra kerülő Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok újabb változásokat hoznak a szolgálatok igénybevétele iránt.

A társult önkormányzatoknak a törvények végrehajtási rendeleteinek megjelenését követően 2015. október 31.-ig kell dönteniük, hogy milyen szervezeti formában akarják ellátni a jövőben ez irányú feladataikat.

3.4. A hiányzó szociális szolgáltatások biztosításának lehetősége

Támogató szolgáltatás

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése (speciális szállítás, személyi segítség) valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A szolgáltatást az Önkormányzatok és a Társulás is önként vállalt feladatként nyújthatja, mivel a továbbiakban sem kötelező feladat. Nádudvaron jelenleg a Református Egyház nyújtja ezt az ellátást, de a betegek kórházi vagy szakrendelésre való utaztatásánál kapacitás hiány mutatkozik. Megoldást jelenthetne, ha civil szervezet felvállalná a feladat ellátását, és az önkormányzat feladat-ellátási szerződést köthetne vele, jelenleg azonban ilyen profilú intézmény nem működik a városban, illetve szándékról sem tudunk.

Szakosított ellátások

Időskorúak gondozóháza

Átmeneti ellátást nyújtó intézmények

Időskorúak gondozóháza

Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni. Ez az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosít az érintetteknek.

Az időskorúak gondozóházának működtetése jogszabály szerint nem kötelező feladata a társult önkormányzatoknak.

Jelenleg Tetétlenül működik Önkormányzati fenntartású intézményként, ahol a Nádudvari igényeket is korlátozott számban tudják elégíteni.

Mindenképpen szükséges lenne Nádudvaron is egy kisebb férőhelyű intézmény működésének beindítása akár kombináltan időskorúak otthonával. Előzetes felméréseink szerint kb. 20 fő tudná igénybe venni, elsősorban azok, akik kikerülnek a kórházból és huzamosabb ideig napi 4 órát meghaladó ápolásra-gondozásra szorulnak.

A tervezett beruházás becsült költsége (a Nádudvari Településfejlesztési és Városgazdálkodási Nonprofit Kft. ügyvezetőjének tájékoztatása szerint) 240 millió Ft, amelyhez egyszeri beszerzési költséggel kell még számolni. A működtetésre pedig további 20 millió forinttal lehet számolni évente. A jelentős költségek miatt pályázati források bevonására is szükség lenne. A Társulási megállapodás megkötése óta eltelt időszakban nem jelent meg olyan pályázat, amely segítségével az építés megoldható lett volna. A Nádudvar Városi Önkormányzata az idősök gondozóházának vagy otthonának létrehozását a kiemelt projektek körében kezeli.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

Idősek otthona

Az idősök otthonában a napi 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el. Az idősök otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, ugyancsak napi 4 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, gondozást-ápolást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Szintén nem kötelező feladata a Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás tagönkormányzatainak.

Nádudvaron a Református Egyház által működtetett idősök otthonában a felvételi előírások figyelembe vételével nem tud minden rászorult férőhelyet kapni, ezért fokozott igények jelentkeznek egy más típusú idősök otthona iránt. Tetőtlenül vélhetően megoldja a problémát az átmeneti ellátást biztosító Gondozóház, Bihardancsházán pedig a Nagyrábén civil szervezet által működtetett Idősök Otthona elégítheti ki az igényeket.

Nádudvaron eltökélt szándéka az Önkormányzatnak az idősök otthonának megépítése. Ezért a Szociális Szolgáltató Központ szomszédjában megvásárolt egy ingatlant, várva a kedvező pályázati kiírást, mivel a működtetéshez elengedhetetlenül szükséges az állami pénzeszközök igénybevétele.

A költségvetési törvény előírásai szerint a rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül be kell fogadni azt a szolgáltatást, vagy intézményt, ellátotti létszámot, férőhelyszámot, amelynek létrehozására vagy fejlesztésére a fenntartó, a szolgáltató vagy intézmény pályázati úton elnyert európai uniós támogatásban, a Svájci Alap, az EGT Alap, a Norvég Alap támogatásában, vagy költségvetési támogatásban részesül.

Jelenleg ilyen jellegű pályázati kiírások nincsenek. A hazai költségvetési támogatásból megvalósítható szociális szakosított ellátást biztosító újonnan megépülő intézmények létesítésére nincs lehetőség, csak a meglévő intézmények fejlesztésére, felújítására van pályázati kiírás a 2015. évi költségvetési törvényben.

Ahhoz, hogy a létesítendő intézmény rentábilisan, és elviselhető költséggel tudjon üzemelni fontos mind a fenntartó önkormányzatnak, mind pedig a gondozottaknak, hogy a működési költségek, illetőleg a térítési díjak elviselhetőek legyenek.

Ennek pedig egyetlen feltétele, hogy az állam a megvalósítása kerülő létesítményt, vagyis az idősek otthonának működését befogadja az állami finanszírozási rendszerébe.

4. A szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatai,

4.1. A társulás létrejötte óta (2013-2015. évben) végrehajtott fejlesztések, változások

A 2013. évi fejlesztések, változások

- A Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás Szociális Szolgáltató Központja jogi személyiségű társulás keretében fenntartott intézményként működik 2013. július 1-től.

A 2014. évi fejlesztések, változások:

- 1 fő gazdasági szakember alkalmazása a székhely településen, amely eddig nem volt.
- 1 fő vezető gondozónő kinevezése a házi segítségnyújtási feladat ellátásra Nádudvaron a jogszabályi előírásoknak való megfelelés végett.
- az étkeztetés Bihardancsházán külső szolgáltató igénybevételével történik vásárolt étkeztetés formájában.

A 2015. évi fejlesztések, változások:

- 1 fő gondozónő kinevezése a nappali ellátásra Nádudvaron.
- 5 fő házi szociális gondozónő kinevezése a jogszabályi változásoknak való megfelelés végett Nádudvaron.
- 1 fő szociális segítő alkalmazása az étkeztetés biztosítására Nádudvaron. a jogszabályi előírásoknak való megfelelés végett.
- A Nádudvari Konyha napi főző kapacitásának 230 adagra történő engedélyezése jogszabályi előírásoknak való megfelelés végett.

4.2. A szociális szolgáltatások működtetési, fejlesztési feladatai

A fejlesztési elképzelések vázolója előtt fontosnak tartjuk a társult önkormányzatok és a szociális szolgáltatói tevékenységünkre meghatározott SWOT analízis bemutatását, amelyek

mint a mikrotérség szociális alapellátásában közreműködők részéről megjelenő erősségeket, a gyengeségeket, a lehetőségeket és a veszélyeket összegzi, amelyre a fejlesztési elképzelések alapozhatók.

SWOT analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • az önkormányzat érzékenysége a szociális problémák iránt • sokszínű ellátórendszer, egymásra épülő szolgáltatások • tudatos tervekre épülő szolgáltatásfejlesztés • tapasztalt, jól felkészült szakember gárda • alapfokú szociális szakképzés feltételei adottak a térségben • együttműködési készség, partnerség a társ ágazatok között • a társult önkormányzatok hozzáállása adottságai megfelelőek a szolgáltatások biztosítására, működtetésére 	<ul style="list-style-type: none"> • a szociális ellátórendszer strukturális és támogatási rendszerének gyakori változása • szociális szolgáltatást igénylők számának ingadozása, illetve egyes ellátások esetében magas száma • az ápoló, gondozó otthonok alacsony férőhelyszáma, illetve hiánya • az előírt létszámnormákhoz képest kevesebb szakember • magas létszám igény főképen Nádudvaron az idősek otthonára, vagy átmeneti otthoni elhelyezésre
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • a szolgáltatási rendszer tudatos fejlesztése • civil szervezetek szerepvállalására ösztönzés szociális szolgáltatásokban • az előírt szakmai létszám maradéktalan biztosítása • az intézmény tárgyi feltételeinek fejlesztése pályázati forrás igénybe vételével (konyha, család és gyermekjóléti szolgálat) • a hátrányos helyzetű személyekkel szembeni negatív megkülönböztetések helyes irányú befolyásolása • folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének biztosítása 	<ul style="list-style-type: none"> • a lakosság elöregedése • a lakosság mentális állapotának romlása • saját források behatároltsága • preventív intézkedések elégtelensége • a szociális szolgáltatások, intézmények kapacitásának kimerülése • a jogi szabályozás kiszámíthatatlansága

Fejlesztési prioritások

Az önkormányzati és szociális törvényi szabályozás, valamint a finanszírozási rendszer változása továbbra is nehezen tervezhetővé teszik a szociális szolgáltatásokat.

- ▶ A legfontosabb feladat az ellátások közül az időskorúak átmeneti gondozóházának vagy idősök otthonának létrehozása, ezzel kielégíthetőek az igények főképpen Nádudvaron.
- ▶ Fontos, hogy a jelenleg nem kötelező, de a korábbiakban pályázati forrásból is felvállalt ellátások, illetve egyéb önként vállalt szolgáltatások - amelyekre tényleges igény van – továbbra is működjenek (jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,).
- ▶ A demográfiai tendenciának megfelelően alakított ellátórendszer működtetése.
- ▶ Az intézményi szolgáltatások kapacitásának figyelemmel kísérése, a szükségletekhez alkalmazkodó szakmai program kidolgozása.
- ▶ Az ágazatok közötti együttműködés formáinak fenntartása, bővítése.
- ▶ A hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének előmozdítása a Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltakkal összhangban.
- ▶ A periférikus lakóövezetben élő szociálisan hátrányos helyzetű lakónépesség életkörülményeinek fejlesztésével, lakáskörülményeik javításával társadalmi beilleszkedésük segítése.
- ▶ A szolgáltatási kapacitások bővítése a gondozást nyújtó ellátást érintően.
- ▶ A házi segítségnyújtás feladatkörének és az ellátottak számának növelése.
- ▶ Az intézmény tárgyi feltételrendszerében jelentős fejlesztés megvalósítása az összevonásra kerülő család és Gyermejkölési szolgálat vonatkozásában.
- ▶ Az intézmény székhelyén a nappali ellátást igénybevevőknek pihenő helyiség kialakítása, telephelyein is szükséges a tárgyi feltételek további javítása. Tetőtlen a családsegítésre külön helyiség biztosítása.
- ▶ Az egyes szolgáltatásokhoz előírt szakmai létszám teljes körű biztosításának megvalósítása.
- ▶ A lakossági tájékoztatás érdekében az intézmény internetes honlapjának létrehozása, folyamatos aktualizálása.

4.3. A szociális szolgáltatások finanszírozása

A szociális szolgáltatások működtetéseinek forrásai:

- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott központi támogatás, feladat finanszírozás,
- a mikrotérségi társulás keretében ellátott szolgáltatások emelt összegű támogatása,
- térítési díj bevételek,
- a társult önkormányzatok fenntartói hozzájárulása,

Az elmúlt években a normatívák fajlagos összegének folyamatos csökkenésével, majd az utóbbi négy évben ezek szinten tartásával lehetett számolni.

A támogatási struktúra is változott, a forrásokhoz való hozzájutás és az elszámolás szabályai szigorodtak.

Jelenleg a feladat finanszírozás folyamata zajlik.

A hiányzó – egyébként nem kötelező - ellátások biztosításának feltétele a szükséges pénzügyi forrás megléte. Látható azonban, hogy az egyes hiányzó ellátások létrehozásakor milyen magas bekerülési, illetve működtetési költséggel kell számolni.

5. Összegzés

A társadalmi-gazdasági folyamatok, demográfiai tendenciák, munkanélküliség, a létbizonytalanság, illetve az ebből eredő devianciák következtében egyre többen igénylik a gondoskodás, a támogatás valamilyen formáját.

A szociális intézmények, illetve szolgáltatások elfogadott szakmai program alapján működnek. A Társulásban résztvevő önkormányzatok biztosítják a működéshez szükséges szabályozási, személyi, tárgyi és egyéb feltételeket.

A szociális ellátórendszer hatékony segítséget nyújt mindazon rászorulóknak részére, akik bármilyen okból (egészségügyi probléma, fogyatékosság, szenvedély, pszichiátriai betegség, családi, anyagi problémák, munkanélküliség, stb.) erre rászorulnak.

A szolgáltatástervezési koncepcióban megfogalmaztuk azokat az alapelveket, illetve koncepcionális célokat, amelyek mentén alakítani kívánjuk a mikrotérség és a hozzátartozó települések szociális ellátórendszerét:

- 1./ A települések lakóinak igényeihez, illetve szociális szükségleteihez igazodó, a jogszabályokban előírt ellátórendszer kialakítása.
- 2./ A szociális alapellátások, ezen belül a házi segítségnyújtást és a nappali ellátást nyújtó szolgáltatási formák erősítése, lehetőleg teljes körű biztosításuk, mivel ezen ellátási formák működtetése teszi lehetővé, hogy minél több rászoruló a saját otthonában, megszokott környezetében kapja meg a szükséges segítséget, továbbá humánusabb és lényegesen olcsóbb a működtetésük, mint a bentlakásos ellátásoké.
- 3./ Az egyes ellátási formák esetében a jogszabályban előírt (a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM. sz. rendelet) szakmai létszámok biztosítása.

- 4./ Törekedni kell a szociális szolgáltatások a felmerülő igényekhez való biztosítására (időskorúak átmeneti ellátása, idősek otthonának létrehozása) megvalósítására.
- 5./ A lehetőségekhez mérten segítjük a civil szervezetek által fenntartandó szolgáltatások működését, amennyiben erre lenne affinitás.

Összegezve javasoljuk a Nádudvari Mikrotérségi Szociális és Gyermekvédelmi Intézményfenntartó Társulás Társulási Tanácsa részére, hogy a Szociális szolgáltatástervezési koncepciójában a személyre szabott szolgáltatási rendszer kiépítése mellett kötelezze el magát.

Kiemelt céljai között szerepeljen:

- **A családok erősítése.**
- **Az idősek tisztelete, megbecsülése, biztonsága.**
- **A fogyatékossgal élők helyzetének javítása.**
- **A szociális szolgáltatások színvonalának emelése.**

Reményeink szerint a szociális szolgáltatástervezési koncepcióban foglaltak megvalósulásával a jelentős nehézségek ellenére is egyértelmű fejlődés várható a szolgáltató rendszerben, amennyiben a fejlesztések és a működtetés a koncepcióban megfogalmazott alapelvek, célok mentén történik.